

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 22.6.2011
COM(2011) 381 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**για την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας
(EUSBSR)**

1. Εισαγωγή

Η περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας που ανήκει στην ΕΕ, με περίπου 85 εκατ. κατοίκους (17 τοις εκατό του πληθυσμού της ΕΕ), έχει αξιοποιήσει ενεργά τις άφθονες ευκαιρίες που έχουν δημιουργηθεί από τη διεύρυνση, ενισχύοντας την ολοκλήρωση της ΕΕ και αυξάνοντας την περιφερειακή συνοχή. Ως αποτέλεσμα αυτού, ενισχύεται διαρκώς η ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κοινούς φυσικούς πόρους αυτής της περιοχής και την περιβαλλοντική της ευθραυστότητα. Η πρόσφατη οικονομική κρίση κατέστησε ακόμη πιο σαφή την ανάγκη για συνεργασία, και οι χώρες της περιοχής ανταποκρίθηκαν αποτελεσματικά.

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας (γνωστή ως «EUSBSR», στο εξής «η Στρατηγική») η οποία εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούνιο του 2009¹, και έλαβε την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Οκτώβριο του 2009², έχει διαδραματίσει τον δικό της ρόλο. Θέτει επί τάπητος βασικές προκλήσεις καθώς και το αναξιοποίητο δυναμικό αυτής της ευρείας περιοχής, η έκταση της οποίας είναι περίπου το ένα τρίτο της συνολικής έκτασης της ΕΕ. Παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής κατάστασης αυτής της ρηχής περικλειστης θάλασσας, αντιμετωπίζοντας ταυτόχρονα την κυκλοφοριακή συμφόρηση και τις ενεργειακές διασυνδέσεις. Διευκολύνει την ανάπτυξη των αγορών διασυνοριακά, καθώς επίσης κοινών δικτύων για την έρευνα, την καινοτομία και τις επιχειρήσεις. Με αυτά τα απτά βήματα, η στρατηγική συμβάλλει ουσιαστικά σε σημαντικές πολιτικές της ΕΕ όπως η Ευρώπη 2020 και η Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική, ενώ ταυτόχρονα ενισχύει την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση της περιοχής μετά τη διεύρυνση.

Η στρατηγική δείχνει ότι μέσω κοινής δράσης οι προκλήσεις που θέτει η προαγωγή ενός βιώσιμου περιβάλλοντος, η ενίσχυση της ευημερίας της περιοχής, η αύξηση της προσβασιμότητας και της ελκυστικότητας, και η ασφάλεια και η προστασία είναι ζητήματα που μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά. Ενισχύει τις προσπάθειες για την επίτευξη των κοινών στόχων της ΕΕ και τη διασύνδεση εδαφικών και τομεακών ζητημάτων επί τη βάση κοινών προκλήσεων. Η Βόρεια Διάσταση, μια κοινή πολιτική της ΕΕ, της Ρωσίας, της Νορβηγίας και της Ισλανδίας, παρέχει τη βάση για την εξωτερική συνεργασία.

Τώρα πλέον η Στρατηγική βρίσκεται ήδη σε προχωρημένο στάδιο εφαρμογής και έχει καταστεί σαφής η αξία αυτού του νέου τρόπου συνεργασίας. Καταδεικνύει τη δέσμευση των εταίρων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο καθώς και στο επίπεδο της κοινωνίας των πολιτών, η οποία αποτελεί κατά κύριο λόγο καρπό των προσπαθειών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της μεγάλης τοπικής συνεισφοράς κατά τη φάση των ανοικτών διαβουλεύσεων.³ Αν και η διαδικασία υλοποίησης ανέδειξε ζητήματα που χρήζουν περαιτέρω αντιμετώπισης, όπως μεταξύ άλλων η καλύτερη εναρμόνιση μεταξύ χρηματοδότησης και μιας ενισχυμένης οργανωτικής δομής, η Επιτροπή φρονεί ότι η στρατηγική συμβάλλει ήδη θετικά στην ενισχυμένη συνεργασία στην περιοχή.

¹ COM(2009) 248, 10.06.2009

² Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 29-30 Οκτωβρίου 2009 υποστήριξε τη στρατηγική EUSBSR και κάλεσε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς να ενεργήσουν χωρίς χρονотριβή ώστε να διασφαλίσουν την πλήρη εφαρμογή της.

³ Στον δικτυακό τόπο της Στρατηγικής υπάρχει το κείμενο του σχεδίου δράσης με σχόλια:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

Το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή «να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο το αργότερο μέχρι τον Ιούνιο του 2011 σχετικά με τη σημειωθείσα πρόοδο και σχετικά με τα αποτελέσματα που θα έχουν ήδη επιτευχθεί».⁴ Η παρούσα έκθεση έρχεται μετά την ενδιάμεση επανεξέταση του 2010 η οποία συζητήθηκε με ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών στο ετήσιο φόρουμ στο Τάλιν στις 14-15 Οκτωβρίου 2010. Δεδομένου ότι η Στρατηγική είναι μια δυναμική καινοτόμος διαδικασία που απαιτεί χρόνο, η έκθεση αυτή περιλαμβάνει επίσης συστάσεις για βελτιώσεις στο μέλλον. Αποτελεί επίσης πηγή έμπνευσης για τη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή του Δούναβη, καθώς και για άλλες δυνητικές μελλοντικές πρωτοβουλίες συμπεριλαμβανομένων αυτών με παρόμοια ή μεγαλύτερη θαλάσσια διάσταση.

2. Σημαντικότερα επιτεύγματα

Η Στρατηγική έχει οδηγήσει σε απτή δράση, με μεγαλύτερο εξορθολογισμό στη χρήση των πόρων. Δημιουργήθηκαν νέες μέθοδοι εργασίας και δίκτυα και αναπτύχθηκαν πολλές πρωτοβουλίες. Σε αυτές περιλαμβάνονται τα εξής:

2.1 Νέα έργα

Πολλά νέα έργα αναπτύχθηκαν και χρηματοδοτήθηκαν⁵ για την εκπλήρωση των στόχων των 15 τομέων προτεραιότητας που παρατίθενται στο σχέδιο δράσης που συνοδεύει τη Στρατηγική, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- **Baltic Deal**, για τη συνεργασία με τους αγρότες σε όλη την περιοχή με στόχο τον περιορισμό της απορροής θρεπτικών συστατικών από τα λιπάσματα και κατά συνέπεια του ευτροφισμού
- **CleanShip**, που μειώνει σημαντικά τη ρύπανση από τα σκάφη με την απονομή της σημαίας «Καθαρής Ναυτιλίας» για τη Βαλτική
- Η **«LNG feasibility study»**, ήτοι μελέτη σκοπιμότητας για το LNG (υγροποιημένο φυσικό αέριο) που αναπτύσσει βιώσιμες θαλάσσιες μεταφορές μικρών αποστάσεων
- **BaltAdapt**, για την εκπόνηση ενός σχεδίου προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στην περιοχή της Βαλτικής
- **BSR Stars**, που υποστηρίζει ένα πρόγραμμα για την καινοτομία, τους συνεργατικούς σχηματισμούς και τα δίκτυα μικρομεσαίων επιχειρήσεων (MME) αυξάνοντας το κοινό δυναμικό καινοτομίας στην περιοχή, επεκτείνοντας σημαντικά τα υπάρχοντα δίκτυα και τους υπάρχοντες συνεργατικούς σχηματισμούς, και δημιουργώντας νέα δίκτυα ειδικών της καινοτομίας, εταιρειών, οργανισμών E&A και υπευθύνων χάραξης πολιτικής
- **ScanBalt Health Port**, που προωθεί τη Βαλτική ως παγκοσμίως πρωτοπόρα και ευημερούσα «Περιοχή Υγείας»
- **Baltic Transport Outlook**, που παρέχει δομημένη στήριξη σε θέματα σχεδιασμού για μεταφορικές υποδομές στην περιοχή, βάσει αναλύσεων των ροών αγαθών και επιβατών.

Τα έργα που παρατίθενται στο παρόν είναι μερικά μόνο παραδείγματα των περισσότερων από 80 βασικών («εμβληματικών») έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης.

⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων της 26ης Οκτωβρίου 2009

⁵ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα έργα βλ. τον δικτυακό τόπο της Στρατηγικής.

Υπάρχουν επίσης άλλα έργα που ικανοποιούν ευρύ φάσμα διασυνδεδεμένων προκλήσεων στην περιοχή, π.χ. η ανάπτυξη των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών (που καθιστά τη Βαλτική την πρώτη θαλάσσια περιοχή παγκοσμίως που επιτυγχάνει τον στόχο της Σύμβασης Βιολογικής Ποικιλότητας ο οποίος προβλέπει ανακήρυξη του 10 τοις εκατό της επιφάνειάς της σε προστατευόμενη). Άλλα έργα αφορούν ποικιλία άλλων τομέων, πάντα στο πλαίσιο μιας συνεργατικής προσέγγισης στο σύνολο της Βαλτικής, όπως για παράδειγμα ο έλεγχος των επικινδύνων ουσιών, η άρση των φραγμών στην ενιαία αγορά και η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των περίπου 200 πανεπιστημίων της περιοχής.

Αυτές οι πρώιμες πρωτοβουλίες παρέχουν ένα μοντέλο για άλλους φορείς προώθησης έργων.

2.2 Νέα ώθηση στα υπάρχοντα έργα

Η Στρατηγική αξιοποιεί τις εμπειρίες που αποκομίστηκαν από την έως τώρα συνεργασία και τα υπάρχοντα έργα. Προσφέρει μεγαλύτερη προβολή, διευρυμένα δίκτυα και σαφέστερη απευθείας διασύνδεση με τη χάραξη πολιτικών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Για παράδειγμα:

- Η ενσωμάτωση των τριών βαλτικών κρατών στην ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας γίνεται πράξη μέσω του Σχεδίου Διασύνδεσης των Ενεργειακών Αγορών της Βαλτικής (BEMIP) βάσει των ενεργειακών προτεραιοτήτων της περιοχής σε μακροεπίπεδο όπως ορίζονται στη Στρατηγική.
- Μέσω του σχεδίου Baltic Master II έχουν αναπτυχθεί βελτιωμένες τεχνολογίες όπως «οχήματα μεταφοράς ιλύων και λαδόνερων» (τα λεγόμενα «sludge-trucks» και «oily water carriages») που επιτρέπουν στα πλοία να εκφορτώνουν ευκολότερα τα κατάλοιπά τους στα λιμάνια. Το έργο αυτό υλοποιείται αυτή τη στιγμή σε περίπου 15 λιμάνια της περιοχής.

Η Στρατηγική διασφαλίζει επίσης την επικέντρωση των προσπαθειών και τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας. Αυτό γίνεται για παράδειγμα συνενώνοντας έργα με κοινή θεματολογία:

- Εκπόνηση έργων για την αειφορική γεωργία: **Baltic Compass** (το εστιακό σημείο για θέματα χάραξης πολιτικών), **Baltic Manure** (για την αντιμετώπιση του σοβαρού προβλήματος των ζωικών αποβλήτων ως μείζονος πηγής ρύπανσης της Βαλτικής), και **Baltic Deal** για την παροχή συμβουλών σε αγρότες
- Τρία έργα στον τομέα των μεταφορών **TransBaltic**, **East West Transport Corridor II** και **Scandria** έχουν καταλήξει σε συμφωνία για κοινές δραστηριότητες, καταμερισμό εργασίας και εναρμόνιση των μέτρων για τη δημιουργία «πράσινων» διαδρόμων.

Πολλά άλλα υπάρχοντα έργα έχουν επωφεληθεί από το καλύτερο στρατηγικό πλαίσιο, αναπτύσσοντας διασυνδέσεις και αυξάνοντας έτσι τον αντίκτυπό τους.

2.3 Νέα και αναπτυσσόμενα δίκτυα

Η Στρατηγική καλλιεργεί την ανάπτυξη νέων δικτύων ευρείας συμμετοχής καθώς επίσης την ενισχυμένη συνεργασία και έναν καλύτερο καταμερισμό εργασίας μεταξύ των υπαρχόντων δικτύων. Παρέχει ένα κοινό σημείο αναφοράς για την πληθώρα των φορέων στην περιοχή της

Βαλτικής. Ολοένα και περισσότερο, άνθρωποι και φορείς βασίζουν τη δουλειά τους στις προτεραιότητες που θέτει το σχέδιο δράσης.

Για παράδειγμα, η στρατηγική παρέχει:

- Ένα νέο πλαίσιο για τη θαλάσσια κοινότητα. Η Επιτροπή για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής (HELCOM) συνεργάζεται στενά όσον αφορά τις επιδιώξεις περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Λειτουργεί ως συντονιστής εμβληματικών έργων (Flagship Project Leader – FPL) σε πολλούς τομείς προτεραιότητας, ενώ το σχέδιο δράσης για τη Βαλτική (BSAP) και η Στρατηγική αλληλοσυμπληρώνονται για την επίτευξη της Καλής Περιβαλλοντικής Κατάστασης (GES) όπως προβλέπει η οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική. Οι διάφοροι περιφερειακοί οργανισμοί της περιοχής, όπως το Συμβούλιο των Κρατών της Βαλτικής Θάλασσας (CBSS) και η Κοινοβουλευτική Διάσκεψη της Βαλτικής Θάλασσας (BSPC), καθώς επίσης η υπο-περιφερειακή συνεργασία των κρατών της Βαλτικής έχουν ενισχύσει τη συνεργασία και βελτιώσει τη διακυβέρνηση στα θαλάσσια θέματα.
- Έχουν εδραιωθεί δεσμοί σε θέματα αειφορίας με την ομάδα εμπειρογνομόνων του CBSS «Baltic 21».
- Ως αποτέλεσμα της Στρατηγικής, το Σκανδιναβικό Συμβούλιο Υπουργών έχει επεκτείνει τα δίκτυά του ώστε να καλύψει το σύνολο της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας.
- Η ειδική ομάδα για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος στη Βαλτική (BSTF) έχει αξιοποιήσει τις υπάρχουσες δομές της με νέους τρόπους ώστε να μειωθεί ακόμη περισσότερο η ζημία που προκαλείται από το διασυνοριακό έγκλημα, κάτι που έχει αποκτήσει μεγάλη σημασία καθώς οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, με την αύξηση της ισχύος τους στους τομείς της λήψης αποφάσεων και της διαχείρισης του προϋπολογισμού, μπαίνουν περισσότερο στο στόχαστρο.
- Τα υπουργεία μεταφορών της περιοχής τώρα σχεδιάζουν τις επενδύσεις σε υποδομές με συντονισμένο τρόπο.
- Εντός του πλαισίου της Βόρειας Διάστασης, η Εταιρική Σχέση για τη δημόσια υγεία και την κοινωνική ευημερία (NDPHS), κύριος εταίρος στον υποτομέα της υγείας του σχεδίου δράσης, έχει διασυνδεθεί με νέους εταίρους π.χ. με το δίκτυο «e-Health for Regions».
- Το κοινό πρόγραμμα έρευνας και ανάπτυξης «BONUS» για τη Βαλτική Θάλασσα που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Στρατηγικής και κατοχυρώθηκε βάσει ευρωπαϊκής νομοθεσίας μετά την απόφαση του Σεπτεμβρίου 2010, με προϋπολογισμό 100 εκατ. ευρώ. Στόχος του είναι η υποστήριξη του κοινού προγραμματισμού και της στοχευμένης έρευνας για την αντιμετώπιση των πλέον σημαντικών προβλημάτων της Βαλτικής Θάλασσας. Η φάση της πλήρους εφαρμογής του ξεκινά τον Νοέμβριο του 2011.

Πράγματι, αυτή η νέα διασυνδεδεμένη προσέγγιση στα ζητήματα της περιοχής της Βαλτικής συνιστά ένα από τα σημαντικότερα βήματα. Υπάρχουν πολλά ακόμη παραδείγματα γέννησης νέων δικτύων –για την προώθηση των «πράσινων» δημόσιων συμβάσεων, τη συνεργασία για την πλήρη υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, για την τόνωση της έρευνας και της καινοτομίας και ακόμη και σε τομείς κατά παράδοση ανταγωνιστικούς, όπως ο τουρισμός.

Δεδομένης της κρίσιμης σημασίας της ίδιας της Βαλτικής Θάλασσας, έχει δημιουργηθεί ένα νέο δίκτυο για τη θαλάσσια κατάρτιση που αποσκοπεί στην επικοινωνία μεταξύ των κέντρων αριστείας της περιοχής.

2.4 Ανάπτυξη και συνεκτικότητα των πολιτικών

Η Στρατηγική δεν αφορά μόνο έργα. Ο ολοκληρωμένος τρόπος εργασίας που ακολουθεί ενθαρρύνει επίσης την καλύτερη ανάπτυξη και εναρμόνιση πολιτικών, ταυτόχρονα με την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των υπάρχουσών προσεγγίσεων. Συνεπάγεται επίσης τη διασφάλιση ότι οι τομεακές πολιτικές –συμπεριλαμβανομένων των τομέων των μεταφορών, της εκπαίδευσης, της ενέργειας και του κλίματος, του περιβάλλοντος, της αλιείας, της βιομηχανίας, της καινοτομίας, της υγείας και της γεωργίας– χαρακτηρίζονται από συνεκτικότητα και ανταποκρίνονται στις ανάγκες της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας στο σύνολό της. Για παράδειγμα, η περιβαλλοντική προοπτική πρέπει να ενσωματώνεται στις συζητήσεις χάραξης πολιτικών σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένου του διαλόγου σε τοπικό επίπεδο και στο επίπεδο της κοινωνίας των πολιτών ώστε να διασφαλιστεί ένας πραγματικά πράσιнос αντίκτυπος.

Μερικά ακόμη παραδείγματα:

- Το εμβληματικό έργο με τίτλο **«Σταδιακή κατάρτιση της χρήσης φωσφορικών αλάτων στα απορρυπαντικά»** ενημερώνει τους υπευθύνους λήψης αποφάσεων σχετικά με τις εθνικές νομοθετικές ενέργειες που απαιτούνται για τον περιορισμό της χρήσης των φωσφορικών αλάτων στα απορρυπαντικά για οικιακά πλυντήρια ρούχων και πιάτων
- Το σχέδιο **«Baltic Sea Labour Network»** (Δίκτυο Εργασίας της Βαλτικής Θάλασσας) δημοσιεύει συστάσεις για τις ακολουθούμενες στρατηγικές στην αγορά εργασίας με στόχο τη βιώσιμη κινητικότητα
- Το σχέδιο **MARSUNO** προάγει τη διάδοση των συστημάτων θαλάσσιας επιτήρησης, παρέχοντας ένα πρότυπο για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής στο σύνολο της ΕΕ
- Το **BaltFish Forum** παρέχει στην περιοχή και στην ΕΕ γενικότερα μια σημαντική ευκαιρία για την ανάπτυξη και τη δοκιμή μιας νέας, πιο περιφερειακής προσέγγισης στη διαχείριση της αλιείας.⁶

Η ισχυρή θαλάσσια συνιστώσα της Στρατηγικής συνιστά την περιφερειακή υλοποίηση της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής της ΕΕ⁷. Η διατομεακή δράση για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό είναι ένα μέσο για τη βελτίωση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων μέσω της εξισορρόπησης των αλληλοσυγκρουόμενων τομεακών συμφερόντων που διεκδικούν τον θαλάσσιο χώρο με τη βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων περιοχών. Μέσω της ενσωμάτωσης των συστημάτων θαλάσσιας επιτήρησης, οι διάφορες πολιτικές εναρμονίζονται καλύτερα, επιτρέποντας στους εμπλεκόμενους να ανταλλάσσουν πληροφορίες για την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων μέσων αντιμετώπισης. Επιπλέον, διάφορες πρωτοβουλίες στη Βαλτική Θάλασσα υπέρ των καθαρών και ενεργειακά αποδοτικών πλοίων, καθώς επίσης νέες τεχνολογίες όπως η αιολική ενέργεια ανοικτής θάλασσας δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας και οικονομικές ευκαιρίες.

⁶ «Πράσινη βίβλος: Μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής» - COM(2009) 163 τελικό, 22.04.2009

⁷ «Μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση» COM(2007) 575 τελικό, 10.10.2007 και SEC(2007) 1278, 10.10.2007, 16616/1/07 ΑΝΑΘ 1

2.5 Εναρμόνιση της χρηματοδότησης και άλλες χρηματοδοτικές πρωτοβουλίες

Η εναρμόνιση της διαθέσιμης χρηματοδότησης με τη Στρατηγική είναι καίριας σημασίας για την επιτυχία της διαδικασίας εφαρμογής. Η καλύτερη εστίαση των προσπαθειών στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, η οποία διαθέτει περίπου 50 δισ. ευρώ για την περιφέρεια της Βαλτικής, σε συνδυασμό με τις σημαντικές πηγές χρηματοδότησης σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο, αποδείχθηκε αρκετά απαιτητική. Μερικά σημαντικά βήματα προόδου που επιτεύχθηκαν:

- Πολλά προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), όπως για παράδειγμα τα σουηδικά προγράμματα ανταγωνιστικότητας, ανέπτυξαν νέα κριτήρια επιλογής. Το διεθνικό πρόγραμμα της Βαλτικής Θάλασσας συνεισέφερε 88 εκατ. ευρώ σε διάφορα εμβληματικά έργα και η τέταρτη πρόσκληση υποβολής προσφορών που δημοσίευσε έθετε ως σαφή στόχο την προώθηση της Στρατηγικής. Τα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας ενθάρρυναν τους αιτούντες των έργων να υποστηρίζουν την προσέγγιση της Στρατηγικής. Καταρτίστηκαν κατάλογοι που δείχνουν πού και πώς τα υπάρχοντα έργα της πολιτικής συνοχής συμβάλλουν στη στρατηγική και διατίθενται από διάφορες αρχές των προγραμμάτων.
- Με τη στήριξη του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας (ΕΤΑ), το νεότευκτο δίκτυο αρχών διαχείρισης και ομάδων τοπικής δράσης στον τομέα της αλιείας (ΟΤΔΑ) στη Βαλτική προάγει τη διεθνική συνεργασία για τη βιώσιμη ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας. Η συνεργασία αυτή αναμένεται να οδηγήσει σε κοινά έργα που θα συμβάλουν στην υλοποίηση του EUSBSR. Επίσης, στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2010, τα κράτη μέλη συμπεριέλαβαν ένα ειδικό κεφάλαιο σχετικά με το πώς τα προγράμματά τους συμβάλλουν στην υλοποίηση της Στρατηγικής.
- Ορισμένες χώρες προώθησαν επίσης τη Στρατηγική στα προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ). Για παράδειγμα, η σουηδική αρχή διαχείρισης του ΕΚΤ δίνει προτεραιότητα στην απαίτηση για διεθνικές δραστηριότητες σε πολλές από τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων έργων που δημοσιεύει. Η Δανία και η Εσθονία ανέδειξαν επίσης τη διεθνική συνεισφορά των έργων που υλοποιούν στο πλαίσιο του ΕΚΤ. Βάσει αυτού, η σουηδική αρχή διαχείρισης συνεργάζεται με τους εταίρους της σε άλλες χώρες της Βαλτικής στους κόλπους του ανεπίσημου δικτύου «Baltic Sea Network ESF», το οποίο αναπτύσσεται και θα λάβει τη μορφή ενός διακριτού έργου στο διάστημα 2011-12.
- Άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ επίσης υιοθετούν μια προσέγγιση που συνάδει με τη Στρατηγική στις εργασίες τους. Το εμβληματικό έργο «**Αειφόρος Αγροτική Ανάπτυξη**» έχει λάβει χρηματοδότηση ως διεθνικό έργο στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).
- Όσον αφορά την έρευνα και ανάπτυξη, το BONUS ενέτεινε τους δεσμούς του με τη Στρατηγική. Ελήφθησαν μέτρα για την εξασφάλιση της συμμετοχής φορέων που χρηματοδοτούν την καινοτομία, και ειδικότερα για να αξιοποιηθεί πληρέστερα το εμβληματικό έργο της Στρατηγικής με τίτλο «**BSR Stars**».

- Με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, 2,5 εκατ. ευρώ έχουν δεσμευτεί στον προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2011, κυρίως για την υποστήριξη του έργου των συντονιστών των τομέων προτεραιότητας.
- Έχουν επίσης χορηγηθεί δάνεια σε πολλά εμβληματικά έργα από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και τη Βόρεια Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ και ΝΙΒ). Δύο τέτοια παραδείγματα είναι το έργο ύδρευσης και αποχέτευσης του Wrocław (κόστος 158 εκατ. ευρώ) και τμήματα της σιδηροδρομικής γραμμής «Rail Baltica» στη Λετονία (κόστος έργου 80 εκατ. ευρώ), αμφότερα υποστηριζόμενα με δάνεια από την ΕΤΕπ.

Η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) αξιολογούν τις δυνατότητες δημιουργίας ενός κοινού μηχανισμού υλοποίησης για τη διευκόλυνση της προετοιμασίας των «αποδοτικών» (bankable) έργων, με συνδυασμό επιχορηγήσεων και δανείων, και την παρακολούθηση και ενθάρρυνση της αποδοτικής υλοποίησης των έργων.

Έχουν συνεισφέρει επίσης και άλλοι φορείς. Για παράδειγμα, το Σκανδιναβικό Συμβούλιο Υπουργών και ο Σουηδικός Αναπτυξιακός Οργανισμός (SIDA) παρείχαν το αρχικό κεφάλαιο. Κινητοποιείται επίσης χρηματοδότηση από το εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο καθώς επίσης και από τον ιδιωτικό τομέα.

2.6 Συνεργασία με κράτη μέλη εκτός ΕΕ στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας

Ως πρωτοβουλία της ΕΕ, η Στρατηγική δεν δεσμεύει χώρες που δεν είναι κράτη μέλη της. Ωστόσο, οι τρεις χώρες που κυρίως αφορά η Στρατηγική, ήτοι η Ρωσία, η Νορβηγία και η Λευκορωσία, έχουν εκφράσει τη στήριξή τους. Όσον αφορά τη Ρωσία, έναν πολύτιμο εταίρο στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας, η συνεργασία μαζί της έχει επιδιωχθεί σε διάφορα επίπεδα:

- Το πλαίσιο της Βόρειας Διάστασης έχει διευκολύνει τη συζήτηση και τις κοινές ενέργειες. Για παράδειγμα, η εταιρική σχέση στους τομείς των μεταφορών και υλικοτεχνικής υποστήριξης (logistics) που αποτελεί κομμάτι της Βόρειας Διάστασης θέτει ενεργά επί τάπητος τα ζητήματα που άπτονται της γεωγραφίας της περιοχής, συμπεριλαμβανομένων των τεράστιων αποστάσεων και των διαρθρωτικών στενωπών.
- Οι υπάρχοντες φορείς και εταιρικές σχέσεις, συμπεριλαμβανομένων των CBSS και HELCOM, έχουν ενθαρρύνει τον κοινό σχεδιασμό από όλους τους εταίρους στην περιοχή.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ρωσική Ομοσπονδία έχουν δώσει έμφαση σε συγκεκριμένες πτυχές συνεργασίας, κυρίως σε έργα κοινού ενδιαφέροντος, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την εταιρική σχέση για τον εκσυγχρονισμό μεταξύ ΕΕ και Ρωσίας η οποία εγκαινιάστηκε τον Ιούνιο του 2010.
- Οι επιμέρους περιφέρειες έχουν επίσης αναπτύξει εξειδικευμένες πρωτοβουλίες και έργα σε διμερές επίπεδο.

Η συνεργασία με κράτη εκτός ΕΕ εντός του πλαισίου της Στρατηγικής ενισχύθηκε με 20 εκατ. ευρώ στον προϋπολογισμό του 2010, και πάλι με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Αφορά κυρίως περιβαλλοντικά έργα, μέσω της περιβαλλοντικής εταιρικής σχέσης της Βόρειας Διάστασης και της HELCOM.

3. Οργανωτική δομή

Η δομή διακυβέρνησης έχει εξελιχθεί κατά τρόπο ώστε να μεγιστοποιεί τη συνεισφορά των πολλαπλών παραγόντων και οργανισμών που εμπλέκονται στη Στρατηγική. Συμμετέχει ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών όπως: φορείς της ΕΕ διεθνείς χρηματοδοτικοί οργανισμοί· πολιτικοί θεσμοί και οργανισμοί· μακροπεριφερειακές οργανώσεις εξειδικευμένες σε διάφορους τομείς πολιτικής περιφερειακές οργανώσεις και ΜΚΟ και επιμέρους περιφέρειες και δήμοι. Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση είναι ο μόνος πρακτικός τρόπος να αξιοποιηθεί αυτός ο πλούτος εμπειρογνωμοσύνης. Έτσι:

- Σε υπό-εθνικό επίπεδο, οι επιμέρους ευρω-περιφέρειες, περιφέρειες, υποπεριφέρειες και δήμοι επιδεικνύουν ισχυρή θέληση και πολλές/πολλοί έχουν αναλάβει τον ρόλο του συντονιστή σε τομείς προτεραιότητας, οριζόντιες ενέργειες ή/και εμβληματικά έργα. Οι τοπικοί και εμπειρογνώμονες εταίροι έχουν κινητοποιηθεί.
- Η Στρατηγική βασίζεται στη συμμετοχή των συντονιστών των τομέων προτεραιότητας (κατά κανόνα εθνικά υπουργεία, φορείς ή περιφέρειες) που είναι υπεύθυνοι για κάθε μείζονα τομέα του σχεδίου δράσης.
- Τα οκτώ κράτη μέλη της ΕΕ που ανήκουν γεωγραφικά στην περιοχή της Βαλτικής έχουν αναλάβει πολιτική δέσμευση στα πλέον υψηλά κλιμάκια και τα εθνικά σημεία επαφής διασφαλίζουν τη συνεκτικότητα μεταξύ των διαφόρων εμπλεκόμενων σε κάθε κεντρική διοίκηση. Ο ρόλος των εθνικών σημείων επαφής είναι κρίσιμης σημασίας για τη διασφάλιση μιας ισχυρής και συντονισμένης εθνικής παρέμβασης, ιδίως όλων των αρμόδιων υπουργείων.
- Το επίπεδο της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας εκπροσωπείται από, μεταξύ άλλων, το Φόρουμ για την Ανάπτυξη της Βαλτικής (BDF), τη HELCOM και τη διακυβερνητική πολυμερή συνεργασία VASAB, που είναι απευθείας υπεύθυνοι για την υλοποίηση διαφόρων έργων και ενεργειών που παρατίθενται στο σχέδιο δράσης. Το Σκανδιναβικό Συμβούλιο Υπουργών, το Βαλτικό Συμβούλιο Υπουργών και το Συμβούλιο των Κρατών της Βαλτικής Θάλασσας (CBSS) προβλέπουν εξέχουσα θέση για τη Στρατηγική στον πολιτικό προγραμματισμό τους διοργανώνουν κοινές εκδηλώσεις και συμβάλλουν σε εμβληματικά έργα.
- Η συμμετοχή του ευρωπαϊκού επιπέδου διασφαλίζεται μέσω των συνεχών επαφών με τα θεσμικά όργανα και τους συμβουλευτικούς φορείς της ΕΕ και ιδίως με την Ομάδα Υψηλού Επιπέδου που αποτελείται από ειδικούς εμπειρογνώμονες για τη Στρατηγική οι οποίοι διορίζονται από όλα τα κράτη μέλη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμβάλλει από την πλευρά της ως πηγή ανεξάρτητης και πανευρωπαϊκής εμπειρογνωμοσύνης
- Η δημόσια διάσταση είναι ζωτικής σημασίας. Η συμβολή της μεικτής ομάδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη Βαλτική (Baltic Intergroup) και η επιτροπή Περιφερειακής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς επίσης η Επιτροπή των Περιφερειών και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή διαδραματίζουν πολύτιμο ρόλο σε αυτό το πλαίσιο.
- Το σχέδιο δράσης έχει αποδειχθεί καταλυτικό για την οργάνωση των εργασιών. Επέτρεψε την εστίαση των πολιτικών προτεραιοτήτων, ανέδειξε συγκεκριμένες ενέργειες προς υλοποίηση και έδωσε προτεραιότητα στον σωστό σχεδιασμό. Μετέτρεψε τη Στρατηγική από θεωρητική σύλληψη σε εύληπτη πραγματικότητα και

διευκόλυνε την επικοινωνία. Το χαρακτηριστικό της σταδιακής εφαρμογής είναι καίριο για την υλοποίησή της και απαιτεί τακτικές ενημερώσεις.

Σε τεχνικό επίπεδο, η βοήθεια που παρέχεται από το γραφείο του προγράμματος INTERACT της ΕΕ στο Τούρκου είναι σημαντικότερος πόρος. Η Στρατηγική έχει επίσης αξιοποιήσει διάφορες άλλες υπάρχουσες δομές με πρακτικό τρόπο. Μια προσέγγιση σύμφωνα με την οποία τα σύνορα της εν λόγω περιοχής θεωρούνται σχετικά ευέλικτα είναι χρήσιμη για την αντιμετώπιση των ζητημάτων χωρίς να τίθενται τεχνητά γεωγραφικά όρια.

4. Διδάγματα

Η συνεισφορά της Στρατηγικής στη συνεργασία στην περιοχή της Βαλτικής πρέπει τώρα να παγιωθεί. Μερικά σημαντικά σημεία:

- **Διατήρηση της πολιτικής κεκτημένης ταχύτητας**

Η πολιτική βούληση παραμένει εκ των ων ουκ άνευ για την επιτυχία. Για τη διατήρηση της κεκτημένης ταχύτητας, η Στρατηγική πρέπει να αποτελέσει σημείο αναφοράς για όλες τις σχετικές συναντήσεις και συνόδους κορυφής. Πρέπει επίσης να περιληφθεί στην ημερήσια διάταξη των αρμόδιων Συμβουλίων των Υπουργών σε περιοδική βάση, και να αποτελέσει φύσει κομβικό σημείο στον ευρωπαϊκό και εθνικό κοινοβουλευτικό διάλογο. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε μελλοντικό προγραμματισμό πολιτικών σε όλα τα επίπεδα. Για να συμβάλει στην επίτευξη των ανωτέρω, η Στρατηγική πρέπει να γίνει πιο σαφής σχετικά με το πώς μπορεί να αντιμετωπίσει τις επιτακτικές ανάγκες της περιοχής, για παράδειγμα, μέσω του προσδιορισμού σαφών στόχων.

- **Δέσμευση**

Η Στρατηγική πρέπει να ενσωματωθεί βαθύτερα στις πολιτικές και διοικητικές δομές. Στην τρέχουσα μορφή της παραμένει ευάλωτη σε οργανωτικές αλλαγές ή σε αλλαγές στις πολιτικές προτεραιότητες. Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα προϋποθέτει θεσμική σταθερότητα, με την παροχή επαρκών ανθρωπίνων πόρων (σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο). Για την επίτευξη των στόχων είναι σημαντική η πλήρης συμμετοχή των συντονιστών των τομέων προτεραιότητας αλλά και των ομολόγων τους σε άλλα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Τα αρμόδια υπουργεία πρέπει συνεπώς να αναλάβουν έναν πιο ενεργό ρόλο και να προβλέψουν επαρκές προσωπικό και υποστήριξη.

- **Στόχοι και αξιολόγηση**

Η σημασία που έχει προσλάβει η Στρατηγική στην εκπόνηση και υλοποίηση πολιτικών καθιστά αναγκαία την αξιολόγηση της προόδου. Η Στρατηγική αρχικά δεν προέβλεπε συγκεκριμένους στόχους. Ωστόσο, η Επιτροπή και λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη, έχοντας ως βάση τους υπάρχοντες στόχους καθώς και στόχους υπό εκπόνηση κατά περίπτωση, πρέπει πλέον να καταλήξουν σε συγκεκριμένους στόχους και δείκτες, τόσο ποσοτικούς όσο και ποιοτικούς, για την παρακολούθηση της Στρατηγικής. Για ορισμένους τομείς προτεραιότητας, όπως για παράδειγμα όσον αφορά τα ύδατα και το θαλάσσιο περιβάλλον, υπάρχουν ήδη οι εν λόγω στόχοι και δείκτες (οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα, σχέδιο δράσης της HELCOM για τη Βαλτική, οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική) και μπορούν να αξιοποιηθούν. Οι προτεινόμενοι στόχοι και δείκτες πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ευρείας διαβούλευσης.

- **Επικοινωνία και οικειοποίηση**

Η ενημέρωση σχετικά με τη Στρατηγική και τα αποτελέσματα που εξασφαλίζει είναι ζωτικής σημασίας. Η στρατηγική πρέπει να καταστεί πιο ορατή. Πρέπει να εξασφαλιστεί η συμμετοχή βασικών ομάδων, όπως για παράδειγμα οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, οι ΜΚΟ και ο ιδιωτικός τομέας. Η ανεπίσημη ομάδα για τη Βαλτική Θάλασσα που έχει σχηματιστεί από τα περιφερειακά γραφεία της ΕΕ ή οι διασυνδέσεις του Φόρουμ για την Ανάπτυξη της Βαλτικής (BDF) με σημαντικές επιχειρήσεις της περιοχής είναι μερικά τρέχοντα παραδείγματα του τι πρέπει να επιδιωχθεί στο μέλλον.

- **Διατομεακές διασυνδέσεις**

Μεγάλη προστιθέμενη αξία απορρέει από την προαγωγή της διατομεακής συνεργασίας. Η Επιτροπή και άλλοι φορείς προωθούν τις συνόδους εργασίας και τα νέα δίκτυα. Το Ετήσιο Φόρουμ 2020 ασχολήθηκε ειδικά με τα οφέλη των προσεγγίσεων που χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη ολοκλήρωση.

Στο πλαίσιο αυτό, μια νέα οριζόντια ενέργεια για την ενίσχυση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης συμπεριλήφθηκε πρόσφατα στο σχέδιο δράσης. Δύο δοκιμαστικοί τομείς, η «διαχείριση υδάτων» και ο «χωροταξικός σχεδιασμός», δείχνουν το είδος της διαχείρισης στην οποία υπόκειται αυτή τη στιγμή η συνεργασία στην περιοχή και πώς η Στρατηγική μπορεί να βελτιώσει τις επαφές σε όλα τα επίπεδα. Αυτό πρέπει να ενθαρρυνθεί περαιτέρω.

- **Χάραξη πολιτικής**

Στις αναθεωρήσεις των συναφών πολιτικών (π.χ. στις μεταφορές, την καινοτομία, θαλάσσια και περιβαλλοντική πολιτική) πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο συνδυασμένος αντίκτυπος των εν λόγω πολιτικών σε επίπεδο μακροπεριφέρειας. Η σημασία της εδαφικής συνοχής πρέπει να λαμβάνεται ιδιαιτέρως υπόψη στην περιοχή της Βαλτικής, με βάση μία σαφή προοπτική βασισμένη σε συγκεκριμένο τόπο ή στην περιοχή συνολικά. Τα επιμέρους έργα πρέπει να εκλαμβάνονται ως στοιχεία που συμβάλλουν στη Στρατηγική και ως παραδείγματα της συνολικής ακολουθούμενης προσέγγισης. Πρέπει να εδραιωθούν στενότεροι δεσμοί με τη στρατηγική Ευρώπη 2020 καθώς επίσης με άλλες στρατηγικές και πολιτικές, όπως η στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας, η Κοινή Γεωργική Πολιτική και η Κοινή Αλιευτική Πολιτική.

Υπογραμμίζονται έτσι οι δυνατότητες της Στρατηγικής ως μέσου για την υλοποίηση των γενικότερων ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων. Οι μακροπεριφέρειες μπορούν να αποτελέσουν δομικά στοιχεία της γενικής πολιτικής στο σύνολο της ΕΕ. Το Συμβούλιο επέστησε επίσης την προσοχή στην ανάγκη για σαφείς δεσμούς μεταξύ των περιοχών της Βαλτικής και του Δούναβη⁸. Για να δοθεί συνέχεια, η μακροπεριφερειακή εμπειρία όσον αφορά τη χάραξη πολιτικών πρέπει να τροφοδοτήσει τις συζητήσεις του Συμβουλίου σε επίπεδο ΕΕ. Τα Συμβούλια κατά τομέα θα μπορούσαν να συμπεριλάβουν παραγωγικά τη μακροπεριφερειακή διάσταση στην ημερήσια διάταξή τους.

- **Περαιτέρω εναρμόνιση μεταξύ χρηματοδότησης και τεχνικής βοήθειας**

Ο καλύτερος συντονισμός μέσω του κοινού στρατηγικού πλαισίου για μετά το 2013 είναι αναγκαίος προκειμένου να διασφαλιστεί η ενσωμάτωση των μακροπεριφερειακών προτεραιοτήτων στα μελλοντικά προγράμματα της ΕΕ. Αυτό είναι κρίσιμης σημασίας. Η Στρατηγική αποτελεί πρωτοπόρο προσέγγιση, η οποία προετοιμάζει το έδαφος για καλύτερο συντονισμό των χρηματοδοτικών μηχανισμών στο πλαίσιο της νέας δημοσιονομικής και

⁸ Συμπεράσματα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων για τη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή του Δούναβη: (Απρίλιος 2011)

προγραμματικής προοπτικής. Αυτό δεν αφορά μόνο το εσωτερικό των κρατών μελών ή τις μεταξύ τους αλληλεπιδράσεις: πρέπει επίσης να βελτιωθεί ο στρατηγικός σχεδιασμός των προγραμμάτων διμερούς συνεργασίας με κράτη εκτός ΕΕ σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Επιπλέον, έχει αναχθεί σε κοινό τόπο η υποστήριξη των προγραμμάτων διεθνικής συνεργασίας τα οποία καλύπτουν την ίδια γεωγραφική περιοχή στο πλαίσιο μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής. Τα εν λόγω προγράμματα πρέπει να ενισχυθούν και να διασυνδεθούν στενότερα με αυτές τις προσπάθειες.

Πρέπει επίσης να εδραιωθεί μια πιο σαφής σχέση μεταξύ των συντονιστών των τομέων προτεραιότητας και των αρχών διαχείρισης για τα προγράμματα της ΕΕ. Οι εθνικές και διεθνείς πηγές χρηματοδότησης στην περιοχή της Βαλτικής πρέπει να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τη Στρατηγική. Οι συνεισφορές άλλων εταίρων, π.χ. του Σκανδιναβικού Συμβουλίου Υπουργών και του Σουηδικού Αναπτυξιακού Οργανισμού (SIDA), είναι ευπρόσδεκτες. Πρέπει να προωθηθούν καινοτόμες προσεγγίσεις όσον αφορά τη χρηματοδότηση. Ένα καλό παράδειγμα αποτελεί ο «μηχανισμός υλοποίησης» που τελεί υπό εκπόνηση σε συνεργασία με την ΕΤΕπ. Διαφορετικά εθνικά προγράμματα της ΕΕ θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν κοινά έργα και αυτό πρέπει να διευκολυνθεί στο θεσμικό επίπεδο.

Επίσης σημαντική είναι η χρηματοδότηση των τρεχόντων εξόδων στο πλαίσιο της οργανωτικής συνδρομής. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ παρέχει 2,5 εκατ. ευρώ για το 2011. Ωστόσο, η χρηματοδότηση αυτή δεν είναι εγγυημένη μελλοντικά και άρα πρέπει να διερευνηθούν εναλλακτικές πηγές τεχνικής βοήθειας, ιδίως μέσω υπαρχόντων και μελλοντικών προγραμμάτων.

Ορισμένες εναλλακτικές μέθοδοι συνεργασίας, όπως για παράδειγμα οι ευρωπαϊκοί όμιλοι εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ), επίσης θα μπορούσαν να αποδειχθούν χρήσιμες είτε στο γενικό επίπεδο της Στρατηγικής είτε για συγκεκριμένους τομείς προτεραιότητας, ενέργειες, ή εμβληματικά έργα. Το σημαντικό όφελος που θα εξασφαλιζόταν σε αυτή την περίπτωση είναι ότι οι δομές συνεργασίας θα καθίσταντο πιο στέρεες και βιώσιμες ενώ ταυτόχρονα θα περιοριζόταν η αλληλοεπικάλυψη με τις υπάρχουσες δομές.

5. Συστάσεις

Γενικά είναι σαφές ότι η Στρατηγική αποτελεί έναν νέο τρόπο για τη συνένωση πολλών διαφορετικών εταίρων και τομέων προτεραιότητας ώστε όλοι μαζί να επιτύχουν περισσότερα από ό,τι χωριστά. Από την πλευρά της, βάσει των εμπειριών που αναφέρονται στο παρόν, η Επιτροπή συστήνει τα εξής:

- Ενίσχυση της ολοκληρωμένης φύσης της Στρατηγικής μέσω της στενότερης εναρμόνισης με τα θέματα και τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής Ευρώπη 2020.
- Διασφάλιση της ευρωπαϊκής φύσης της Στρατηγικής μέσω τακτικών συζητήσεων σχετικά με αυτή στα Συμβούλια χάραξης πολιτικής.
- Προτεραιότητα στη θέσπιση στόχων που θα καταστήσουν τη Στρατηγική καλύτερα εστιασμένη και πιο συγκεκριμένη όσον αφορά τη βασική αποστολή της.
- Μεγιστοποίηση των προσπαθειών για την εναρμόνιση της πολιτικής συνοχής και των άλλων πηγών χρηματοδότησης στην περιοχή τη Βαλτικής με τους στόχους της Στρατηγικής.

- Ενίσχυση των δομών υλοποίησης (κυρίως των συντονιστών του τομέα προτεραιότητας και των διευθυνουσών τους ομάδων) τόσο από οικονομικής άποψης όσο και από άποψη προσωπικού. Πρέπει να συσταθούν επιτροπές εθνικού συντονισμού, και να οριστούν εθνικά σημεία επικοινωνίας για κάθε τομέα προτεραιότητας. Οι δομές πρέπει να ενσωματωθούν πλήρως στα υπουργεία ή/και σε άλλα αρμόδια όργανα.
- Ανάπτυξη μιας «επικοινωνιακής πρωτοβουλίας» ώστε να διασφαλιστεί η ευρύτερη συμμετοχή στη Στρατηγική καθώς και η κατανόηση των επιτευγμάτων της.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα συνεχίσει το έργο της όσον αφορά την προστιθέμενη αξία αυτής της νέας μακροπεριφερειακής προσέγγισης, που μπορεί να βασιστεί σε μια έξωθεν αξιολόγηση του αντικτύπου της Στρατηγικής. Τα συμπεράσματά της θα ενσωματωθούν στην έκθεση για την προσέγγιση της μακροπεριφερειακής στρατηγικής, την οποία το Συμβούλιο έχει ζητήσει για τον Ιούνιο του 2013, με βάση τη βέλτιστη δυνατή ανάλυση της έως τώρα εμπειρίας.

Αυτές οι συστάσεις απαιτούν ακόμη μεγαλύτερη συνεισφορά υψηλού επιπέδου από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η Επιτροπή πιστεύει ότι τα επιτεύγματα και η αποδοχή της Στρατηγικής έως σήμερα δικαιολογούν αυτή την ανανεωμένη προσπάθεια.